МИТАРСТВАТА

Иеромонах Серафим Роуз

Виж също: Православното учение за митарствата
Свещеното Писание и Свещеното Предание за Частния Божи съд, митарствата и Всеобщия Божи съд в края на времената

Преп. Василий имал послушница Теодора, която много усърдно му служела; след като приела монашески чин, тя починала в Господа. У един от учениците на преподобния, на име Григорий, се явило желанието да узнае къде се намира след представлението си Тоедора, сподобила ли се е с милост и отрада

от Господа заради своето служение при светия старец. Като размишлявал често за това, Григорий помолил стареца да му отговори - какво е станало с Теодора; защото твърдо вярвал, че на Божия угодник всичко това е известно. Преп. Василий не желаел да огорчава духовния си син и се помолил Господ да му разкрие участта на блажената Теодора.

И ето че Григорий я видял насън - в светла обител, изпълнена с небесна слава и неизказани блага, която била приготвена от Бога за преп. Василий и в която, по молитвите му била въдворена Теодора. Като я видял, Григорий се зарадвал и я запитал - как се е отделила душата от тялото, какво е видяла по време на своята кончина, как е преминала въздушните митарства. На тези въпроси Теодора му отвърнала тъй:

"Чедо Григорие, ти ме питаш за нещо страшно; ужасно е да си спомням за него. Аз видях лица, които никога не бях виждала, и чух думи, които никога не бях чувала. Какво да ти кажа? Страх и ужас ми се наложи да виждам и слушам заради делата ми, но с помощта и молитвите на нашия отец, преподобния Василий, всичко премина леко за мене. Как да ти предам, чедо, тази телесна мъка, този страх и смущение, които се налага да изпитат умиращите! Както огънят изгаря хвърленото в него и го превръща в пепел, така смъртната мъка в последния час разрушава човека. Наистина страшна е смъртта на подобните на мене грешници!

И тъй, когато настана часа за раздялата на душата от тялото ми, аз видях около одъра си множество етиопи (негри), черни като сажди или като смола, с горящи като въглени очи. Те вдигаха шум и крясък: едни ревяха като скотове или зверове, други лаеха като кучета, трети виеха като вълци, а някои грухтяха като свини. Всички те, гледайки към мене, беснееха, заплашваха ме, скърцаха със зъби, сякаш искаха да ме изядат; те приготвяха списъци, в които бяха записани всичките ми лоши дела. Тогава бедната ми душа изпадна в трепет; смъртната мъка вече като че не съществуваше за мене; грозното видение на страшните етиопи беше за мене друга, по-страшна смърт. Аз извъртах очи, за да не виждам ужасните им лица, но те бяха навсякъде, от всички страни се носеха гласовете им. Когато вече съвсем изнемогнах, видях да идват към мен с вид на красиви юноши двама Ангели Божии; лицата им бяха светли, очите им гледаха с любов, косите на главите им бяха светли като сняг и блестяха като злато; одеждите им приличаха на светлината на светкавицата и бяха кръстообразно препасани на гърдите със златни пояси. Като дойдоха по-близо до постелята ми, те застанаха от дясната ми страна, разговаряйки тихо помежду си. Щом ги видях, аз се зарадвах; черните етиопи пък затрепераха и се поотдалечиха; единият от светлите юноши се обърна към тях със следните думи: "О безсрамни, проклети, мрачни и зли врагове на човешкия род! Защо винаги бързате да дойдете при одъра на умиращите с шум, като плашите и смущавате всяка душа, разлъчваща се от тялото? Не се

радвайте толкова: тук няма да намерите нищо, защото Бог е милостив към нея и вие нямате част или дял от тази душа". Като изслушаха това, етиопите се замятаха, вдигнаха силен крясък и рекоха: "Как да нямаме част от тази душа? А тия грехове чии са?" - говореха те, показвайки свитъците, където бяха записани всичките ми лоши дела - "Не е ли извършила тя това и това?" И като казаха това, останаха да чакат моята смърт. Най-после дойде и самата смърт, която ръмжеше като лъв и беше много страшна на вид: подобна на човек, но без никаква плът, съставена само от голи човешки кости. Тя имаше разни оръдия за мъчение: мечове, копия, стрели, коси, триони, брадви и други непознати за мене оръдия.

Затрепера бедната ми душа, като видя това. Светите Ангели пък казаха на смъртта: защо се бавиш, освободи тази душа от тялото, освободи я тихо и бързо, защото тя няма много грехове.

Подчинявайки се на заповедта, смъртта дойде при мене, взе един малък косер и преди всичко отсече краката ми, после ръцете, сетне с други оръдия отсече останалите ми телесни части, отделяйки става по става, тъй че цялото ми тяло омъртвя. После, като взе тесла, тя ми отсече главата и тя стана като чужда за мене, защото не можех да я завъртя. Сетне смъртта приготви някакво питие в чаша и, като я поднесе до устата ми, насила ме напои с него. Това питие беше тъй горчиво, че душата ми не можа да го понесе - тя потрепера и изскочи от тялото, като че насила изтръгната от него. Тогава светлите Ангели я взеха на ръце. Аз се обърнах назад и видях тялото си да лежи бездушно, безчувствено и неподвижно; все едно някой е смъкнал дрехата си и като се обърне, я гледа - така и аз гледах тялото си, от което се освободих, и твърде се удивлявах на това.

Бесовете в образа на етиопи обкръжиха държащите ме свети Ангели и крещяха, показвайки греховете ми: "Тая душа има много грехове, нека ни даде отговор за тях!" Но светите Ангели почнаха да издирват добрите ми дела и, по Божията благодат, намираха и събираха всичко добро, което бях извършила с Божията помощ: кога съм давала милостиня, или съм нахранила гладен, или съм напоила жаден, или съм облякла лишения от дрехи, или съм поканила странник в дома си и съм го упокоила, или съм услужила на светиите, или съм посетила болен или в тъмница и съм му помогнала, или кога съм ходила с усърдие на църква и съм се молила с умиление и сълзи, или кога с внимание съм слушала църковното четене и пеене, или съм принасяла в църква тамян и свещи, или съм правила някакво друго приношение, или съм вливала дървено масло в кандилата пред светите икони и с благоговение съм ги целувала, или кога съм постила и във всичките свети пости в сряда и петък не съм вкусвала храна, или кога и колко поклони съм правила и съм се

молила по нощите, или кога с цялата си душа съм се обръщала към Бога и съм плакала за своите грехове, или кога с пълно сърдечно разкаяние съм изповядвала Богу своите грехове пред духовния си отец и съм се старала да ги поправя с добри дела, или кога съм правила някакво добро на ближния, или кога не съм се сърдила на враждуващия против мене, или кога съм понесла някаква обида и укор, без да ги запомням и без да се сърдя за тях, или кога съм въздавала за злото с добро, или кога съм се смирявала и съм се съкрушавала заради чуждата беда, или сама съм била болна и съм търпяла безропотно, или съм съчувствала на други болни, или съм утешила плачещия, или съм подала някому ръка за помощ или съм помогнала в добро дело, или съм спряла някого да не върши зло, или кога не съм обръщала внимание на суетни дела, или съм се въздържала от излишни клетви и клевети и празнословия, и всички останали дори най-малки мои дела събираха светите Ангели, готвейки се да ги противопоставят на моите грехове. Етиопите, виждайки това, скърцаха със зъби, защото искаха да ме грабнат от Ангелите и да ме отведат в дъното на ада.

В това време неочаквано се яви там и преподобният ни отец Василий и каза на светите Ангели: "Господари мои, тази душа много ми е служила, успокоявайки старостта ми, и аз се молих на Бога, и той ми я даде". Като каза това, извади от пазвата си една златна торбичка, пълна, както мислех аз, със чисто злато, и я даде на светите Ангели, като рече: "Когато преминавате въздушните митарства и лукавите духове започнат да изтезават тази душа, откупвайте я с това от дълговете; аз, по Божията благодат, съм богат, понеже много съкровища си събрах с трудовете си, и подарявам тази торбичка на душата, която ми е служила". Като каза това той изчезна.

Лукавите бесове видяха това, изпаднаха в недоумение и с плачевни вопли се скриха. Тогава Божият угодник Василий дойде отново и донесе множество съдове с чист елей и драгоценно миро и, отваряйки един след друг всички съдове, изливаше всичко върху ми, тъй че от мене се разнесе благоухание.

Тогава разбрах, че съм се изменила и съм станала особено светла. Светият пък отново се обърна към Ангелите с думите: "Господари мои, когато свършите всичко необходимо за тази душа, отведете я в приготвения ми от Господа Бога дом и я поселете там". Като изрече това, той стана невидим, а светите Ангели ме взеха и по въздуха ние се отправихме на изток, като се издигахме към небето.

МИТАРСТВО 1. Като се издигахме от земята към небесните висоти, първо ни срещнаха въздушните духове на първото митарство, на което се изпитват греховете на празнословието. Тук се спряхме. Изнесоха множество свитъци, където бяха записани всичките ми думи, които съм произнесла от младостта си, всичко което бях изрекла необмислено и още повече срамно. Тук бяха

записани също и всички кощунствени дела на младостта ми и случаите на празен смях, към които е така склонна младостта. Аз видях тук и скверните слова, които някога съм произнасяла, и безсрамните светски песни, а духовете ме изобличаваха, посочвайки времето, мястото и хората, с които съм се занимавала с празни приказки, разгневявала съм с думите си Бога и в същото време не съм считала това за грях, затова не съм го изповядала пред духовния си отец. Гледайки тези свитъци, аз мълчах, като че лишена от дар слово, защото нямаше какво да отговоря: всичко записано беше истина. И аз се удивлявах, как нищо не е забравено от бесовете; нали толкова години бяха минали, и аз самата бях забравила за това. Подробно и по най-изкусен начин те ме разпитваха, тъй че малко по малко аз си спомних всичко. Но светите Ангели, които ме водеха, сложиха край на изпитанията ми на първото митарство: те заличиха греховете ми, като указаха на лукавите някои от добрите ми дела, а което не достигаше да изкупи греховете ми, добавиха от добродетелите на моя отец преподобния Василий и ме изкупиха от първото митарство, и ние продължихме по-нататък.

МИТАРСТВО 2. Ние доближихме друго митарство, наречено **митарство на лъжата.** Тук човек дава отговор за всяко лъжливо слово, а най-вече за нарушаване клетвите си, за напразно призоваване на Господнето Име, за лужесвидетелство, за неспазване обетите си пред Бога, за неискрено изповядване на греховете и за всички подобни случаи, в които човек прибягва към лъжа. Духовете от това митарство са свирепи и жестоки и особено силно изпитват преминаващите през митарството. Когато ни спряха, те започнаха с най-големи подробности да ме разпитват, и аз бях уличена, че някога си съм излъгала на два пъти за неща, които съм считала съвсем маловажни, тъй че не съм имала това за грях, а също че веднъж от срам не съм казала цялата истина на духовния си отец при изповед. Като ме уличиха в лъжа, духовете много се зарадваха и вече искаха да ме похитят от ръцете на Ангелите, но те, за да покрият издирените грехове, посочиха добрите ми дела, а недостигащото допълниха с добрите дела на отца ми преподобния Василий и така ме откупиха от това митарство, и ние безпрепятствено продължихме нагоре.

МИТАРСТВО 3. Митарството, до което стигнахме след това, се нарича **митарство на осъждането и клеветата.** Когато спряхме тук, аз видях, колко тежко греши оня, който осъжда ближния си, и каква голяма злина е някой да клевети другия, да го безслави и хули, като се подиграва и присмива на чуждите грехове и не обръща внимание на своите собствени. Страшни духове изпитват грешниците за това, че са си присвоили сана Христов и са станали съдии и погубители на ближните си, докато сами са неизмеримо по-достойни за осъждане. В това митарство аз, по Божията благодат, не се оказах много грешна, цял живот съм внимавала да не осъдя някого, да не оклеветя някого, не съм се надсмивала, нито съм хулила някого; понякога само, слушайки, как други осъждат ближните, клеветят ги или им се присмиват, аз

в мислите си съм се съгласявала с тях отчасти и по невнимание съм прибавяла мислено към думите им и от себе си, но, осъзнавайки се, веднага съм преставала. Но и това изпитващите духове ми поставиха в грях, и само със заслугите на преподобния Василий светите Ангели ме освободиха от това митарство, и продължихме нагоре.

МИТАРСТВО 4. Продължавайки пътя си, ние достигнахме ново митарство, което се нарича **митарство на чревоугодието**. Насреща ни изтичаха скверни духове, радвайки се, че при тях идва нова жертва. Външния им вид беше безобразен: те представяха разните видове сластолюбиви чревоугодници и гнусни пияници: носеха блюда и чаши с ястия и различни питиета. Храната и питиетата също бяха гнусни на вид, приличаха на смрадна гной и повърнато. Духовете от това митарство изглеждаха преситени и пияни, те танцуваха с музикални инструменти в ръце и правеха всичко, което обикновено вършат пируващите, и се подиграваха над душите на грешниците, довеждани от тях до митарството. Тези духове като псета ни обкръжиха, спряха ни и започнаха да показват всичките ми грехове от този род: кога съм яла нещо тайно, или на сила (т.е. след като вече се е наситила, само от лакомия - бел. прев.), или повече от необходимото; или кога съм яла още от сутринта, като свиня, без молитва и кръстно знамение, или по време на светите пости съм яла преди определеното от църковните устави време, или от невъздържание съм вкусвала храна преди обяда, или пък по време на обяда съм се насищала без мярка. Те изчисляваха също и пиянството ми, като посочваха чашите и съдовете, от които съм се напивала, и направо ми казваха: еди-колко чаши ти изпи еди-кога си, на това и това пиршество, с тия и тия хора; а другаде изпи толкова и толкова и стигна до безпаметност и повръщаше, и толкова и толкова пъти пирува и танцува с музика, пляскайки с ръце, пя песни и подскача, и когато те отвеждаха в къщи, изнемогваше от прекомерното пиянство; лукавите духове ми показваха още и чашите, от които понякога съм пила сутрин или в постни дни заради гости, или когато поради немощ съм пила до опиянение, но не съм считала това за грях и не съм се каяла, а напротив, съблазнявала съм и ближните към това. Показваха ми и кога в неделните дни съм пила преди св. литургия, и много други неща ми показаха от греховете ми в чревоугодието и се радваха, като мислеха, че съм вече в тяхна власт и възнамеряваха да ме отведат на дъното на ада; аз пък като се виждах изобличена и нямах какво да им възразя, треперех. Но светите Ангели взеха от съкровищницата на преподобния Василий добри дела, покриха греховете ми и ме отнеха от властта на ония лукави духове. Те, виждайки това, почнаха да крещят: "Горко ни! Пропаднаха трудовете ни! Отиде надеждата ни!" - и почнаха да хвърлят по въздуха свитъците с моите грехове; аз бях радостна, след което безпрепятствено си тръгнахме оттам. По пътя към следващото митарство светите Ангели си говореха. Те казваха: "Наистина велика помощ получава тази душа от Божия угодник Василий; ако молитвите му не и помагаха, тя щеше да е в голямо затруднение, докато

преминава въздушните митарства". Така говореха придружаващите ме Ангели, и аз събрах смелостта да ги попитам: "Господари мои, струва ми се, че никой от живеещите на земята не знае, какво се случва тук, и какво очаква грешната душа след смъртта?" Светите Ангели ми отговориха "Нима Божествените Писания, които постоянно се четат в църквите и се проповядват от Божиите служители, казват малко за това? Само пристрастените към земната суета не им обръщат внимание и намират особена прелест всеки ден да се пресищат и да пиянстват, и правят корема свой бог, без да мислят за бъдещето и без да си спомнят думите на Писанието: горко вам, които сега сте заситени, защото ще огладнеете, вам които се упивате, защото ще ожаднеете. Те считат Светото Писание за басни и живеят в небрежност към своята душа, пирувайки с песни и музика всеки ден, като евангелския богаташ, веселейки се бляскаво. Но тези, които са милостиви и милосърдни, и благодетелни към бедните и просящите - те получават от Бога прошка за греховете си и заради милостинята си без особени изтезания преминават през митарствата, по думите на Писанието, че милостинята избавя от смърт и опрощава всеки грях. Които вършат милостиня и правда, ще се изпълнят с живот, ала тези, които не се стараят с милостиня да очистят греховете си, няма да избегнат изпитанията, и тъмноликите князе на митарствата, които ти видя, ги похищават, измъчват ги жестоко, отвеждат ги на дъното на ада и ги държат там във вериги до страшния съд Христов. И ти самата нямаше да избегнеш това, ако не беше съкровищницата с добри дела на преподобния Василий, от която покриваме греховете ти."

МИТАРСТВО 5. Беседвайки така, достигнахме до митарството, наречено **митарство на леността**, където човек дава отчет за всички дни и часове, прекарани в безделие. Тук се задържат и тунеядците, които се хранят от чужд труд и не желаят сами да работят, също и получаващите заплата за несвършена работа. Там се изисква отчет и от тия, които не се грижат за славата на Божието име и ги мързи в празничните и неделни дни да отидат на Божествена литургия и на другите Божии служби. Тук се изпитват небрежността, унинието, леността и нерадението (безгрижието) за собствената ни душа, както при светските хора, тъй и при духовните, и мнозина се отвеждат оттук в пропастта. Много изпитваха и мене, и ако не бяха добродетелите на преподобния Василий, които допълниха недостатъка от добри дела, нямаше да се освободя от дълговете към лукавите духове на това митарство заради греховете ми: но те (добродетелите) покриха всичко, и аз бях изведена оттам.

МИТАРСТВО 6. Следващото митарство е **на кражбата**. Там не ни задържаха дълго и не се изискваха много добри дела да покрият греховете ми, защото не съм извършвала кражби, освен една незначителна в детството си, поради неразумие.

МИТАРСТВО 7. След митарството на кражбата ние дойдохме до **митарството на сребролюбието и скъперничеството**. Но и това митарство отминахме благополучно, защото, по Божията благодат, през време на земния си живот аз не се грижех за придобиване на имоти, не бях сребролюбива, а се задоволявах с това, което Господ ми изпращаше; не бях и скъперница, и каквото имах, усърдно раздавах на нуждаещите се.

МИТАРСТВО 8. Издигайки се нагоре, достигнахме митарството, наречено **митарство на лихварството**, където се изпитват ония, които дават назаем парите си с лихва и така получават неправедна печалба. Лукавите духове от това митарство старателно ме претърсиха, и, като не намериха в мен никакъв грях заскърцаха със зъби; ние пък благодарихме на Бога и продължихме нагоре.

МИТАРСТВО 9. Ние достигнахме митарството, наречено **митарство на неправдата**, където се изтезават всички неправедни съдии, които променят отсъждането си срещу пари, оправдават виновните и осъждат невинните; тук се изтезават и ония, които не заплащат дължимото на наемните си работници, използват неверни мерилки при търговия и други подобни. Но ние, по Божията благодат, безпрепятствено минахме това митарство, като с малко добри дела покрихме греховете ми от този род.

МИТАРСТВО 10. Също така благополучно преминахме и следващото митарство, наречено **митарство на завистта**. У мене не се намериха грехове от този род, защото никога не съм завиждала. И макар че тук се изпитваха и други грехове: нелюбов, ненавист към брата, вражда, ненавист, по Божието милосърдие аз се оказах невинна в тия грехове и видях как бесовете заскърцаха със зъби, но не се уплаших от тях и ние, радвайки се, тръгнахме нагоре.

МИТАРСТВО 11. По подобен начин преминахме и **митарството на гордостта**, където надменните и горди духове изпитват тщеславните хора, които се мислят за нещо голямо и се самовеличаят; особено щателно се изпитват тук душите на непочтителните към баща си и майка си и към поставените от Бога власти; разглеждат се случаите на неподчинение и на други дела на гордостта, и тщеславните думи. Потрябваха ми съвсем малко добри дела, за да покрия греховете си по това митарство и да получа свобода.

МИТАРСТВО 12. Новото митарство, което достигнахме след това, беше **митарството на гнева и яростта**: но и тук, независимо от свирепостта на изтезаващите духове, те получиха малко от нас, и ние продължихме пътя си, благодарейки на Бога, Който покриваше греховете ми чрез молитвите на моя отец преподобния Василий.

МИТАРСТВО 13. След митарството на гнева и яростта пред нас се изпречи митарството, на което немилосърдно изтезават ония, които хранят в сърцата си **злоба против ближния и се отплащат със зло за злото**. Оттук духовете на злобата с особена ярост смъкват душите на грешните в тартара. Но и тук не ме изостави Божието милосърдие: аз никога не съм имала против някого злоба, не съм помнила направеното ми зло, напротив - прощавала съм на враговете си и, доколкото ми е било по силите, съм проявявала любов към тях, побеждавайки по такъв начин злото с добро. Затова не се оказах грешна в нищо на това митарство; бесовете ридаеха, че свободна си отивам от лютите им ръце; ние пък с радост продължихме пътя си.

По пътя аз запитах водещите ме Ангели: "Господари мои, моля ви, кажете ми, откъде тези страшни въздушни власти знаят всички зли дела на всичките човеци, които живеят на света, както моите, и то не само явните, но и тези, за които знае само онзи, който ги е извършил?" Светите Ангели ми отговориха: "Всеки християнин от самото си Свето Кръщение получава от Бога Ангел Пазител, който невидимо охранява човека и през целия му живот, даже до смъртния час, наставлява го на всякакво добро и записва всичките добри дела, които човек извършва по време на земния си живот, за да може човекът да получи за тях милост от Господа и вечно въздаяние в Царството Небесно. Така и князът на тъмата, който желае да погуби човешкия род, поставя при всеки един човек един от лукавите духове, който винаги ходи подир човека и наблюдава всичките му зли дела от младостта, поощрява го със своите козни и събира всичко лошо, което човек е извършил. После той отнася на митарствата всички грехове, като записва всеки на съответното място. Оттам са известни на въздушните князе всички грехове на всичките хора, които живеят на света. Когато душата се отдели от тялото и се стреми да се извиси на небето при Създателя си, тогава лукавите духове и пречат, като и показват списъци с греховете и; ако душата притежава повече добри дела, тогава те (бесовете) я задържат временно, заключват я в тъмница, където тя не познава Бога (темница неведения Божия) и я измъчват, доколкото им позволи Божията сила, докато душата, по молитвите на Църквата и роднините и, не получи свобода. Ако пък някоя душа се окаже толкова грешна и недостойна пред Бога, че изгуби всяка надежда за спасение и я заплашва вечна гибел, те я смъкват в бездната, където тя се намира до второто пришествие Господне, когато ще започне за нея вечното мъчение в огнената геена. Знай също, че по този начин се изпитват само душите на хората, просветени със Светото Кръщение. Невярващите в Христа, идолослужителите и въобще всички, които не познават Истинския Бог, не се изкачват по този път, понеже през земния си живот са живи само телесно, а душите им са вече погребани в ада. И когато умрат, бесовете без всякакви изпитания вземат душите им и ги смъкват в геената и в пропастта".

МИТАРСТВО 14. Докато беседвах така със светите Ангели, ние влязохме в митарството, наречено **митарство на убийството**. Тук се изпитва не само за разбойничество, но се иска отчет за всяко причинено някому страдание, за всеки удар по плещите и по главата, по страните или по шията, или когато някой с гняв блъска ближния си. Злите духове изпитват всичко това с подробности и го претеглят; ние пък преминахме безпрепятствено това митарство, като оставихме малка част добри дела, за да покрият моите грехове.

МИТАРСТВО 15. Безпрепятствено преминахме и следващото митарство, където духовете изпитват за **чародейство, магьосничество, баене, заклинания и призоваване на демони**. Духовете на това митарство приличат на четириноги гадини, на скорпиони, змии и жаби, с една дума страшно и гнусно е да ги гледаш. По благодатта Божия, духовете от това митарство не намериха в мене нито един подобен грях, и ние се отправихме нататък; духовете пък с ярост крещяха подире ми: "Ще видим, как ще се измъкнеш от блудните места, когато попаднеш там!"

Когато почнахме да се изкачваме, аз запитах водещите ме Ангели: "Господари мои, всички християни ли преминават тези митарства и няма ли възможност някой да премине тук без изтезания и страх?" Светите Ангели ми отговориха: "За душите на вярващите, които се изкачват към небесата, няма друг път: всички те минават оттук, но не всички биват изпитвани на митарствата като тебе, а само подобните на тебе грешници, които от срам не са открили на духовния си отец всичките си грехове на изповедта. Ако пък някой се покае искрено за всичките си грехове, то греховете по Божието милосърдие невидимо се заличават, и когато такава душа минава оттук, въздушните изтезатели отварят книгите си, но не намират нищо записано за нея; тогава те вече не могат да я заплашат и да и причинят нищо неприятно, и такава душа с веселие се издига към благодатния престол. И ти, ако беше се разкаяла за всичко пред духовния отец и беше получила от него опрощение, щеше да избегнеш ужасите на преминаването през митарствата; на тебе обаче ти помага и това, че отдавна си престанала да вършиш смъртни грехове и вече много години водиш добродетелен живот, а главно ти помагат молитвите на свети Василий, комуто усърдно си служила на земята".

МИТАРСТВО 16. Докато беседвахме, стигнахме до **митарството, наречено блудно**, където се изтезават човеците за всички плътски грехове и за всички нечисти страстни помисли, и за съгласието си на грях, за скверните докосвания и страстните прикосновения. Князът на това митарство седеше на престол, облечен в смрадна скверна одежда, поръсена с кървава пяна, която му служеше като царска багреница; пред него стояха множество бесове. Като ме видяха, те се удивиха, че съм достигнала до тяхното митарство, и изнесоха свитъци, на които бяха записани блудните ми дела; те почнаха да ги

изброяват, като посочваха лицата, с които съм грешила в младостта си, и времето, по което съм грешила - денем или нощем, и местата, където съм вършила грях. Аз не можех да им отговоря нищо и стоях, треперейки от срам и страх. Светите Ангели, които ме водеха, почнаха да говорят на бесовете: "Тя отдавна е изоставила блудния живот и дълго време е прекарала в чистота и въздържание". Бесовете отговориха: "И ние знаем, че тя е престанала да води блуден живот, но тя не се е открила на духовния си отец и не е получила от него епитимия, за да поправи предишните си грехове, затова тя е наша, и вие или си вървете или я откупете с добри дела". Светите Ангели посочиха много от моите добри дела, но повече с добрите дела на преподобния Василий покриха греховете ми, и аз едва се избавих от лютата беда. Тръгнахме по-нататък.

МИТАРСТВО 17. Следващото митарство беше **митарството на прелюбодеянието**, дето се изпитват греховете на живеещите в съпружество; който не е опазил съпружеската вярност и е осквернил ложето си, тук трябва да даде отчет. Тук се изтезават и виновните в изнасилване. Също тук се изпитват и лицата, които са се посветили на Бога и са дали обет за целомъдрие, но не са спазили обета си: Изтезаването на такива е особено страшно. На това митарство аз се оказах много грешна; уличиха ме в прелюбодеяние, и злите духове вече искаха да ме похитят от ръцете на Ангелите и да ме отведат на дъното на ада. Но светите Ангели много спориха с тях и едва ме откупиха, като оставиха тук всичките ми добри дела до едно и прибавиха твърде много от съкровищницата на преподобния Василий. И като ме взеха оттам, отправихме се по-нататък.

МИТАРСТВО 18. После ние стигнахме до **митарството на содомията**, където се изпитват греховете, противоречащи и на мъжкото, и на женското естество, също и съвъкупленията с бесове и с безсловесни животни, и кръвосмешенията, и други тайни грехове от тоя род, за които е срамно и да си спомним. Князът на това митарство беше най-гнусен измежду всички бесове, които го окръжаваха, и беше покрит със смърдяща гной; безобразието му е трудно да се опише. Всички те горяха от ярост, бързо изтичаха насреща ни и ни обкръжиха. Но, по Божията благодат, не ме намериха грешна в нищо и затова със срам побягнаха назад; ние пък, радвайки се, излязохме от това митарство.

След това светите Ангели ми казаха: "Ти видя, Теодоро, страшните и скверни блудни митарства. Знай, че рядко някоя душа минава през тях, без да я задържат, защото целия свят лежи в злото на съблазните и нечистотиите и всички човеци са сластолюбиви и склонни към блуд. Човек от ранна младост е разположен към тези дела, и едва ли ще се опази от нечистота; малцина са умъртвяващите своите плътски похоти, които затова минават свободно през тези митарства; повечето погиват тук; лютите изтезания похищават душите

на блудниците и с ужасни мъки ги отвеждат в ада. Ти пък, Теодоро, благодари на Бога, че по молитвите на свети Василий премина тези блудни митарства, и повече няма да срещнеш задържане".

МИТАРСТВО 19. След блудните митарства пристигнахме до **митарството на ересите**, където се изтезаваха човеците за неправилните им мнения по въпросите на вярата, а също за отстъпление от Православната вяра, за недоверие към истинното учение, съмнения във вярата, кощунство и други подобни. Това митарство преминах, без да ме задържат, и ние вече бяхме недалече от небесните врати.

МИТАРСТВО 20. Но преди да стигнем входа в Царството Небесно, посрещнаха ни злите духове от последното **митарство на немилосърдието и коравосърдечието**. Изтезателите от това митарство са особено жестоки, но най-вече князът им. Той е сух и унил на вид и в ярост задушава с немилосърден огън. В това митарство без всякаква пощада се изпитват душите на немилосърдните. И ако се окаже, че някой е извършил много подвизи, спазвал е строго постите, прекарвал е цели нощи в молитва, съхранил е сърдечна чистота и е умъртвил плътта си с въздържание - но в същото време е бил немилосърден, немилостив, глух за молбите на ближния си - той се низвергва от това митарство долу, бива заключен в адската бездна и не получава прощение навеки. Но ние, по молитвите на преподобния Василий, който навсякъде ми помагаше с добри дела, преминахме и това митарство безпрепятствено.

С това свърши поредицата от въздушни митарства, и ние с радост доближихме портите небесни. Те бяха светли като кристал, и наоколо се виждаше неописуемо сияние; в тях сияеха слънцеобразни юноши, които като ме видяха водена от Ангелите към небесните врати се изпълниха с радост от това, че, закриляна от милосърдието Божие, съм преминала въздушните митарства. Те ни посрещнаха любезно и ни въведоха вътре.

Какво видях и чух там, Григорие, аз не мога да ти опиша! Бях доведена до престола на непристъпната Божия слава, Който бе окръжен от Херувими, Серафими и множество воинства небесни, които възхваляваха Бога с неизказани песни; аз паднах по лице и се поклохих на невидимото и недостъпно за човешкия разум Божество. Тогава небесните сили запяха пресладка песен, възхваляваща Божието милосърдие, което не може да бъде превишено от човешките грехове, и се чу глас, който нареди на водещите ме Ангели да ме отведат да разгледам обителите на Светиите, също и всички мъки на грешните, и после да ме оставят на покой в обителта, приготвена за блажения Василий. По тази заповед ме разведоха навсякъде, и аз видях преизпълнените със слава и благодат селения и обители, приготвени за любещите Бога. Водещите ме ми показаха поотделно и обителите на

Апостолите, и обителите на Пророците, и обителите на Мъчениците, и обителите на Светителите, и особените обители на всеки чин Светии. Всяка такава обител се отличаваше с необикновена красота, а по дължина и ширина бих могла да сравня всяка обител с Цариград, ако (обителите) не бяха още по-красиви и нямаха множество пресветли, не с ръце изработени стаи. Всички, които бяха там, се радваха на моето спасение, посрещаха ме и ме целуваха като прославяха Бога, Който ме избави от лукавия.

Когато обиколихме тези обители, заведоха ме долу в преизподнята, и там видях нетърпимите страшни мъки, които са приготвени в ада за грешниците. Като ми ги показваха, водещите ме Ангели говореха: "Виждаш ли, Теодоро, от какви мъки те избави Господ, по молитвите на свети Василий!" Аз чувах там вопли и плач и горчиви ридания; едни стенеха, други озлобено възклицаваха: горко ни! Имаше и такива, които проклинаха деня на своето рождение, но нямаше кой да ги съжали. Като свършихме да разглеждаме местата на мъченията, Ангелите ме изведоха оттам и ме доведоха в обителта на преподобния Василий, като ми казаха: "Сега преподобни Василий прави помен за тебе". Тогава разбрах, че съм дошла в това място на упокоението четиридесет дни след разлъчването ми с тялото".

Йеромонах Серафим Роуз

Откъс от "Душата след смъртта"